

de fleste følger – også pastor Arne Majvang i den foreliggende skildring af Dalby og Tureby i Østsjælland. Læsere føres, for hvem ved hvilken gang, tilbage til kridttiden; sognene dannes, befolkes og får i historisk tid kirker, der gennemgås detaljeret, tilgængelig præster, degne, skoler og skoleholdere. Det meddeles endog, at kirkedøren, der er opsat i 1926, på ydersiden er forsynet med 350 store, håndsmedede søm. Er traditionen således pligttopfyldende fulgt, er den også fulgt smukt. Pastor Majvang har gjort et betydeligt arbejde for i arkiver og andre steder at fremdrage træk af almen kulturhistorisk interesse såvel til den almindelige præstehistorie som også degne- og skoleholderhistorien. Prisen bærer imidlertid nogle breve fra fru Anna Marcussen, f. Rosing, hvis mand 1838–59 var præst i Dalby-Tureby. De er skrevet i 1850'erne og bringes i fyldige uddrag; de er det værd for deres forfatters sjældne begavelse og skriveevne, og de giver et ypperligt billede af præstegårdslivet i hellig og søgn ved midten af forrige århundrede. Også Marcussens efterfølger, E. A. C. Olsens hustru Amalia var meget skrivende; fra hendes hånd gengives uddrag af en dagbog, præget af idelige påkaldelser. En bedre iagttagelse var ægteparrets datter Frederikke, fra hvem Majvang bringer et langt brev til hendes mand, hvori hun under en bispevisitats i Dalby 1865 giver en glimrende karakteristik af H. L. Martensen.

Finn H. Lauridsen.

Nitten generationer. Slægten Barfod-Barfoed i korte biografier og tidtbilleder. Ved Jørgen H. P. Barfod. (Udgivet af slægtsforeningen, 1960). 323 s.

Det er ikke første gang, at en oversigt over slægten Barfod-Barfoed bringes i trykken; men i modsætning til de tidligere fører den foreliggende, der blandt andet bygger på et ufuldendt manuskript af genealogen

Th. Hauch-Fausbøll, slægten endnu to generationer tilbage, nemlig til Niels Mikkelsen Barfod, der i 1406 nævnes som rådmand i Randers. I oversigten i Biografisk Leksikon karakteriseres Barfod-slægten som en præsteslægt, og det er rigtigt, at en lang række af dens medlemmer, også af de mere fremtrædende, har været præster; men i øvrigt spænder erhvervsfordelingen i de 1653 biografier over alle mulige grene. Det adelsskab, slægten erhvervede i 1455, har gennem tiderne ikke været af overvættets betydning for den; men den har dog, uden at være alt for højt på strå, i store træk tilhørt det solide borgerskab. En betydelig udvidelse af det tidligere materiale udgør de til Norge og Sverige og herfra til andre lande udvandrede grupper, der ikke mere bærer navnet, men kalder sig Christiansen, Christiansson eller Schartau.

Som noget nyt i slægtstavler har udgiveren forsynet hvert slægtled med en kort historisk oversigt over samtidige begivenheder, en idé, der på udmærket måde fremmer sammenhængen i generationerne. Den grundige bog, der er illustreret, skæmmes desværre af alt for mange meningsløse trykfejl, der mærkeligt nok hovedsagelig findes i de sammenhængende tekster og ikke i det komplicerede tavleapparat; men herpå anvendes måske også umiddelbart mere omhu.

Finn H. Lauridsen.

Inuk Luplau Janssen: Mendel Levin Nathanson og hans slægt med anelavle og stamtable. (Trykt som manuskript, 1960. I kommission hos Wegeners Boghandel, Valby). 145 s.

M. L. Nathansons efterslægt var optaget i Josef Fischer: Simon Lazarus og hans efterkommere (1911). I denne bog er Nathansons efterslægt udskilt og ført ned til 1959. I dag bærer ingen af slægten navnet Nathanson, men et mindre antal slægtsmedlemmer repræsenterer under navnet Nansen den lige mandslinje. Efterslægten

er imidlertid ret omfattende nemlig 963 personer, hvoraf 738 nulevende. Det er vidt forskellige personer, som er indtrådt i slægten i den forstand, at den ikke kan karakteriseres som handelsslægt, lægeslægt eller lignende. Socialt og erhvervsmæssigt har det været en meget åben slægt, hvilket også belyses af et stillingsregister, som er optaget i bogen. Registeret er et eksempel til efterfølgelse; men det burde have været udført med større systematik (en direktør i krigsministeriet og en direktør for en bank hører ikke hjemme i samme gruppe, hvorimod en læge og en provinsiallæge nok gør det). Personregisteret burde nok også have personerne på fornavne. Med henblik på stamtavlens socialhistoriske anvendelighed kunne man have ønsket angivelser af indgiftedes forældre og noget fyldigere data (uddannelse m. m.) på de enkelte personer. For forfatteren har formålet naturligvis været rent personalhistorisk, men når det store og dygtige arbejde er udført og vel i de fleste tilfælde har givet disse oplysninger, havde det været en kærkommen håndsrækning til historikerne at tage dem med. Bogen, der givetvis ofte vil blive rådspurgt i biblioteker og på arkiver, bringer også et par kortere artikler om M. L. Nathanson.

Vagn Dybdahl.

Danmarks gamle Købstadlovgivning. IV. Skaane, Bornholm, Halland og Bleking. Udgivet af Erik Kromann. (Rosenkilde og Bagger, 1961). 371 s.

Dette bind – nummer fire i rækken – danner efter planen afslutningen på Sprog- og Litteraturselskabets udgave af de danske købstadlove til og med Christian II's tid. Overarkivar, dr. Erik Kromann har fulgt de samme omhyggelige udgivelsesprincipper som ved de foregående bind, så udgaven fuldt ud tilfredsstillende de krav, historikere og filologer kan stille til den.

Bindet indeholder birkeretter og privilegiebreve fra byerne i Skåne, på Bornholm samt i Halland og Bleking. I et særligt afsnit gengives privilegier, der er fælles for de skånske byer. Langt størstedelen af dokumenterne har været trykt før, men har måttet søges spredt i mange forskellige udgaver og undertiden i utilfredsstillende aftryk. Det er en stor lettelse for forskningen, at den gamle købstadlovgivning nu er samlet på ét sted og i en helt tilfredsstillende udgave.

H. P. Clausen.